

Apel Prezesa NRA do sędziów ws. wynagrodzenia adwokatów za urzędówki

- **Różnicowanie stawek adwokackich w zależności od tego, w jakim trybie został ustanowiony obrońca czy pełnomocnik, narusza konstytucyjne gwarancje ochrony praw majątkowych adwokatów.**
- **Konieczności wyeliminowania tych niekonstytucyjnych rozwiązań wynika z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego oraz Sądu Najwyższego.**
- **Argumenty przeciwko nieuzasadnionemu różnicowaniu wysokości wynagrodzenia adwokatów za sprawy z urzędu przedstawia Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej, adw. Przemysław Rosati, w piśmie do Prezesów Sądów Apelacyjnych.**
- **Za pośrednictwem Prezesów Sądów Apelacyjnych, adw. Rosati zwraca się do wszystkich sędziów sądów powszechnych o stosowanie bezpośrednio przepisów Konstytucji, w celu wyeliminowania praktyk naruszających zasadę równego traktowania adwokatów przez władze publiczne.**
- **Obowiązująca wysokość stawek wynagrodzenia adwokatów w sprawach prowadzonych z urzędu pozostaje, z niewielkimi zmianami, na takim samym poziomie od ponad 20 lat.**

Prezes NRA przypomina, że wysokość wynagrodzenia adwokatów regulują dwa rozporządzenia: Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

Adwokatura wielokrotnie w ciągu ostatnich lat zwracała uwagę, że różnicowanie stawek adwokackich w zależności od tego, w jakim trybie został ustanowiony obrońca czy pełnomocnik narusza konstytucyjne gwarancje ochrony praw majątkowych adwokatów. Brak jest bowiem jakichkolwiek podstaw do wprowadzenia przez Ministra Sprawiedliwości dwóch różnych rozporządzeń wykonawczych do ustawy Prawo o adwokaturze i wprowadzenia regulacji dyskryminującej adwokatów działających z urzędu w stosunku do adwokatów świadczących pomoc prawną z wyboru w zakresie przysługującego im wynagrodzenia obliczanego na podstawie tych aktów wykonawczych.

Argumentację Adwokatury w kwestii konieczności wyeliminowania niekonstytucyjnych rozwiązań w zakresie różnicowania wynagrodzenia adwokatów przyjął Trybunał Konstytucyjny w wyrokach z dnia 23 kwietnia 2020 r. (SK 66/19) oraz z dnia 20 grudnia 2022 r. (SK 78/21), gdzie jednoznacznie wskazuje, że przy takim samym nakładzie pracy i takich samych obowiązkach adwokatów działających z wyboru i z urzędu brak jest jakichkolwiek podstaw do różnicowania wysokości ich wynagrodzenia. Trybunał słusznie zauważa, że poza ściśle określonymi przypadkami adwokat nie może uchylić się od wykonania zleconych mu obowiązków jako pełnomocnik lub obrońca z urzędu – w przeciwieństwie do adwokata działającego z wyboru.

Adwokaci działający w sprawie z urzędu nie mogą również otrzymać wynagrodzenia „z góry”, ani w całości, ani w części zaliczkowej, co oznacza, że do zakończenia postępowania w danej instancji de facto świadczą pomoc prawną za darmo.

Trybunał zwraca również uwagę na odmienne ukształtowanie zasad zwielokrotnienia stawki

podstawowej oraz na warunki, które pełnomocnik musi spełniać, aby uzyskać wynagrodzenie wyższe niż stawka minimalna. W przypadku spełnienia tych samych przesłanek adwokat działający z wyboru może uzyskać sześciokrotność stawki minimalnej, z kolei adwokat działający z urzędu jedynie 150% stawki minimalnej, która dodatkowo kształtuje się na niższym poziomie (por. wyrok TK z dnia 23.04.2020 r., sygn. SK 66/19 i wyrok TK z dnia 20 grudnia 2022 r., sygn. SK 78/21).

Wskazane okoliczności przemawiają za zrównaniem, w każdej sprawie, wysokości wynagrodzenia adwokatów świadczących pomoc prawną z urzędu z wynagrodzeniem adwokatów działających z wyboru, albowiem tylko takie rozwiązanie zapewni konstytucyjną gwarancję ochrony praw majątkowych oraz równe traktowanie przez władze publiczne.

O braku podstaw do różnicowania wysokości wynagrodzenia adwokatów wypowiedział się również Sąd Najwyższy, m.in. w postanowieniu z dnia 7 stycznia 2021 r. w sprawie o sygn. akt I CSK 598/20, wskazując, że „(...) analiza statusu adwokatów i ich roli w postępowaniu, w którym występują jako podmioty powołane i zobowiązane do zastępstwa prawnego, prowadzi do uznania, że różnicowanie ich wynagrodzenia, tj. obniżenie pełnomocnikom z urzędu wynagrodzenia, które otrzymaliby, gdyby występowali w sprawie jako pełnomocnicy z wyboru nie ma konstytucyjnego uzasadnienia”.

Kolejne orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego oraz Sądu Najwyższego potwierdzające niekonstytucyjność poszczególnych przepisów Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu prowadzą do przekonania, że pozostałe – a nie zaskarżone do tej pory – uregulowania w zakresie różnicowania wysokości wynagrodzenia adwokatów również są sprzeczne z Konstytucją.

Prezes NRA wskazuje, że problem nierównego traktowania adwokatów działających jako obrońcy czy pełnomocnicy z urzędu jest wręcz niedostrzegany i lekceważony przez ustawodawcę.

Aktualnie obowiązująca wysokość stawek wynagrodzenia adwokatów w sprawach prowadzonych z urzędu pozostaje, z niewielkimi zmianami, na takim samym poziomie od ponad 20 lat.

Wieloletni brak reakcji Ministra Sprawiedliwości na zmiany ekonomiczne, które zachodzą od 2002 roku, spowodował, że wysokość wynagrodzenia adwokatów, na których Państwo nakłada obowiązek świadczenia pomocy prawnej, jest nie tylko nieadekwatna do nakładu ich pracy, ale przede wszystkim jest niedostosowana do obecnych realiów rynkowych.

Zauważyć należy, że minimalne wynagrodzenie za pracę w 2003 r. wynosiło 800 zł brutto, w 2015 r. 1 750 zł brutto, a od 1 lipca 2023 r. będzie wynosić 3 600 zł brutto, podczas gdy wysokość wynagrodzenia adwokatów pozostaje niezmienna.

Stąd apel Prezesa NRA do Prezesów Sądów Apelacyjnych, a za ich pośrednictwem do wszystkich sędziów sądów powszechnych o bezpośrednie stosowanie uregulowań konstytucyjnych, w szczególności art. 64 ust. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1, art. 2 i art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, pozwalających na wyeliminowanie niezgodnych z ustawą zasadniczą uregulowań w zakresie wynagrodzenia adwokatów działających z urzędu i zagwarantowanie adwokatom ochrony ich praw majątkowych.

Prezes NRA wskazuje, że zgodnie z treścią uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 grudnia 2022 r. (SK 78/21) „(...) skarżący ma możliwość wystąpienia do właściwego sądu z wnioskiem na podstawie art. 190 ust. 4 Konstytucji w związku z art. 626 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2022 r. poz. 1375 ze zm.)”. W związku z informacjami przekazywanymi przez środowisko adwokackie o pojawiających się praktykach odmawiania adwokatom konstytucyjnego prawa do dochodzenia swoich roszczeń, poprzez pozostawianie bez rozpoznania wniosków składanych na podstawie art. 190 ust. 4 Konstytucji w zw. z art. 626 § 2 k.p.k., apeluję do wszystkich Sędziów sądów powszechnych o stosowanie bezpośrednio

przepisów Konstytucji, celem wyeliminowania rozwiązań naruszających zasadę równego traktowania przez władze publiczne.

[\(czytaj pismo Prezesa NRA\)](#)

www.adwokatura.pl

**APEL
Prezesa NRA**

Prezes NRA apeluje do sędziów w sprawie wynagrodzeń za urzędówki

- wskazując na konieczności wyeliminowania niekonstytucyjnych rozwiązań różnicujących zasady ustalania wynagrodzeń,
- wskazując na konieczność stosowanie bezpośrednio przepisów Konstytucji, w celu wyeliminowania praktyk naruszających zasadę równego traktowania adwokatów przez władze publiczne.
- przypominając, że wysokość stawek za prowadzenie spraw z urzędu pozostaje, zasadniczo z niewielkimi zmianami, na takim samym poziomie od ponad 20 lat.

aijpe
ADWOKATURA
POLSKA

PRZEMYSŁAW ROSATI